

es castellet

B U N Y O L A

MAIG 88

NUMERO 13

100 PTES.

es castellet

Editat pel

COL·LECTIU CULTURAL
SITJA

Depòsit legal: PM 779 - 1.982

CORRESPONDÈNCIA:

Apartat de Correus 13.
Mestre Colom, 9.
B U N Y O L A

CONSELL DE REDACCIÓ:

Jaume Mateu Martí.
Bàrbara Suau Font.
Joan Mateu Gelabert.
Miquel Clar Oliver.
Margalida Colom.
Jaume Mateu Batle.
Ma Antònia Mateu.

COL·LABORADORS:

Jaume Albertí.
G.O.B. Bunyola.

FOTOGRAFIA:

Isidre Mateu

ELS ARTICLES FIRMATS EN AQUESTA
REVISTA SOLS EXPRESSEN L'OPINIÓ
DELS SEUS AUTORS.

Impresa a Apòstol y Civilizador.

SUMARI

Editorial.....	Pàg. 3
Noticiari.....	" 4
Multes de trànsit.....	" 5
Xè. aniversari del l'Escolà de Ball	" 6
Taula rodona.....	" 7
Trobada d'escoles mallorquines.	" 8
Lletra menuda.....	" 9
Contes.....	" 9
L'Associació de Pares.....	" 10
El Col·legi Mestre Colom.....	" 12
Els llibres.....	" 15
Carta a Earl.....	" 18
Ressenya llibre.....	" 19
El vell marí.....	" 20
Horoscopeter.....	" 22
Tima-Tema.....	" 23
Concurs de redacció:.....	" 24

MOSTRA COLLECTIVA

D'ARTS PLÀSTIQUES

PER A BUNYOLINS I RESIDENTS
MAJORS DE 16 ANYS:

DEL 28 DE MAIG AL 5 DE JUNY

EDITORIAL

Les dades estadístiques són prou evidents: el nostre país ocupa els darrers llocs quant a lectors, dels que conformen el nostre entorn.

Les dades estadístiques són prou evidents: el nostre país ocupa un dels darrers llocs, quant a lectura, entre els països que conformen el nostre entorn.

El llibre, majoritàriament, no passa de ser un objecte conegut de referències; un objecte, en certa forma estrany, que ben poques vegades ocupa un lloc a la llar, i d'ocupar-lo, ho fa d'una manera purament ornamental. Fer-lo servir, emprar-lo, tenir-lo a mà i acudir a ell per a descobrir el que ens diu, són altres vuits i altres nous. I no deixa de ser lamentable.

Recentment tres escriptors mallorquins (En Miquel Àngel Riera, En Blai Bonet i En Gabriel Janer Manila) varen ser premiats per la Generalitat catalana, tot reconeixent la vàlua excepcional de les seves obres, a saber, **Els déus inaccessibles**, **El Jove**, i **Tot quant veus és el mar**. És un motiu de satisfacció el que tres autors mallorquins amb tot un currículum d'obres capdals dins la literatura catalana, aconseguisquin el reconeixement institucional d'una entitat, com és ara la Generalitat, gelosa de la seva cultura; a qualsevol altre indret més atent a la cultura que a la indiferència, aquesta distinció els ompliria de goig.

A casa nostra, en aquesta Illa d'Or i de ciment, enlloc d'estar-ne satisfets, la majoria, lamentablement, es queden amb el dubte de si un o l'altre és jugadors de futbol o de bàsquet, per posar un exemple.

Això si no es discuteix la seva excessiva "catalanitat" en detriment d'una mallorquinitat que tots tres tenen més que assumida.

Engrescar a la lectura no és fàcil; de llegir només se n'aprèn amb un llibre a les mans, sabent que cada llibre és un món per descobrir, un món no sempre fàcil, no sempre frapant, però sí suggerent.

Com tot, de llegir se n'aprèn "des de la més tendre infància", i per això és encoratjador veure com a la nostra escola, els escolars, per tal de commemorar el dia del llibre, aprenen no solament a llegir-los sinó a fer-los.

No oblidem que els pobles més lliures són els més cults.

noticiari

EL CLAVEGUERAM DEL PASSEIG

Han acabat les obres del nou clavegueram al Passeig Antoni Estarellas i s'ha instal·lat un pou negre a l'urbanització Es Garrigó per bombejar les aigües brutes a la canonada general. Els veïns del Garrigó no estan gens contents d'aquest depòsit de brutor (han presentat firmes queixant-se a l'Ajuntament), ja que per normes de seguretat, aquell haurà de tenir un respirador que no desprendrà olor de roses, precisament. Els afectats puntualitzen que ja que es feia de nou, haguessin pogut cercar un lloc més allunyat de cases habitades per no tenir molèsties.

LA SETMANA SANTA

De la Setmana Santa, en lo que a actes litúrgico-floklòric-populars es refereix, además de la poca participació del poble, també és noticable la manca de coordinació entre els diferents "actuants" a pesar de que tothom fes les coses amb la millor de les voluntats.

Els dotze apòstols (que foren vuit, ja que es passaren el matí del dijous cercant companys per poder completar la dotzena), sortiren sense els tradicionals vestits, ja que els que hi havia a la Parròquia eren petits i tampoc hi eren tots, ja que hi va haver propietaris de vestits que no els cediren.

A la processó del dijous, segurament degut al vent, els de davant no sentien el cant de la Coral, i qualque espontani va entonar cançons que precisament no eren adients al dia.

La processó de "L'Encuentro" no va ésser precisament la més participada parlant clar, eren quatre rates.

El Consell Parroquial ja ha avaluat les mancances que hi ha hagut durant les festes, i prendrà mesures perquè l'any que ve vagi millor.

Els actes que mencionam més o manco han tengut l'aprovació de la feligresia.

**PARTICIPACIO DELS BUNYOLINS
AL DESEMBARC DELS MOROS A SOLLER,
L'ANY 1.561**

Diumenge a XI del mes de Maig M.D.L. XI en l'alba clara desembarcaren 1700/1800 moros y turchs ab XXIII fustas y galeras exidas de Alger per dar salt a Sollar y anaren en ponent y tornaren de ponent en blanes y tocaren en Yvisa y una dia abans vingué avis al Virey y lo Virey feu exirlos capitans de fora y lo nostro capitá m^{re} Jot. Angelats amb manco de dos oras ariba en Sollar y lo disapte en la nit o Diumenge de matinada amb obra de 500 homens en qui ni avia CXI de Bunyola y Alaró del socorro, investiren ab lamitad de dits turchs al pont de la mar que venien del coll de silla o de las puntas amb preposit de epir a la creu y venir lo carrer nou avall y los cristians valarosament investiren dit esquadró a dit pont de la mar y romperenlos a ont mataren molts moros encalsantlos fins alcoll de silla y laltre esquadró de moros prengué per casa Jot. Palou y arribaren fins a la coma y encativaren molts donas y capallans qui fugian y saquejaren la vila y esglasia y anantsen ab dita presa... (Transcripció de l'escrit primer i autèntic del desembarc dels moros l'any 1.561, escrit pocs dies després de la gesta sollerica. **Llibre de Sentències.** Arxiu de l'Ajuntament de Sòller.)

MULTES MUNICIPALS DE TRANSIT: LA HISTORIA INACABADA,

O LA MULTA AL MUNT

En el primer número d'aquesta nova època d'**ES CASTELLET** ja parlàvem del problema de l'aparcament al nostre poble, i al cap de dos anys, avui, el tema torna cobrar vigència i, segurament, en tornarem parlar sense deixar de passar tan de temps, perquè, aquesta vegada, només hi passarem un poc per damunt.

ES CASTELLET ha enviat una carta dirigida al nostre Ajuntament tractant el cas, ja que ens hem fet veu de molts de bunyolins que ens han fet arribar el seu mal estar; i és que hi ha raons sobrades per estar queixosos, perquè... qui suporta que li posin una multa entre les 7 i les 7,30 del dematí d'un dia feiner i després veure cotxes en les mateixes circumstàncies que el seu i a unes hores de molt més trànsit i que el municipal no hi sigui o, si hi és, digui que no li han ordenat posar multes?

És que hi ha un horari per infringir ordenances impunement? Si és així que s'avisí: només de tal a qual hora, les infraccions seran castigades.

D'altra banda, quasi ningú aparca malament per gust (només alguns ho fan per "dallons") i si el municipal els sanciona, se'n foten perquè saben que ningú serà capaç de fer-los pagar. Els municipals quan multen, han de seguir suportant befa perquè saben que tot lo escrit en aquella quartilla serà per demés? I l'Ajuntament? Segur que

tampoc està molt satisfet de no poder cobrar les multes perquè ¿qui es pot atrevir a cobrar una sanció per mal aparcament si en aquest poble, que ingressa a les arque municipals dos milions cinc-cents set mil vuit-cents vuitanta-quatre pessetes d'imposts de circulació, no queda més remei que infringir la normativa cada vegada que deixes el cotxe?

Les normes que més habitualment no es respecten són:

- No deixar cinc metres lliures entre el cap de cantó i el cotxe.

- No respectar la zona reservada al bus.

- Aparcar a la calçada (i no damunt les voravies).

- Aparcar a les carreteres nacionals, comarcals o locals. Al nostre poble, la costa de s'Estació, el Carrer de la Creu, el Carrer de Sant Mateu, Sa Plaça, el Carrer de l'Església, el Carrer Pare Bartomeu, el "passeig", el Carrer Major, el Carrer Rector Rullan i Germans Cabot, són carreteres o carrers locals.

Què hem de fer? És hora que les autoritats comencin a pensar en qualche solució. Almanco que cerquin llocs per a fer aparcaments públics.

A BUNYOLA

BANCA MARCH

Carrer Major, 24 TELEFON 613035

T'ESPERAM

10 ANYS de l'ESCOLA DE BALL

Enguany es compleix el Xè aniversari de naixement de L'ESCOLA DE BALL DE BUNYOLA, deu anys de feina continua que han anat madurant en un grup de balladors més o manco estable que tots ja coneixem. Es podria afirmar també, quasi amb absoluta certesa que per aquesta entitat han passat almanco un membre de cada família del nostre poble, amb assistència massiva sobretot quan no es pagava la quota més tard establerta de cent pessetes mensuals.

El currículum és molt llarg i no és intenció nostra estendre'ns en aquest sentit, cal emperò remarcar la passada participació en el FESTIVAL INTERNACIONAL DE JACA com a culminació del seu camí i entenem també que com a recompensa a la seva tasca i destresa.

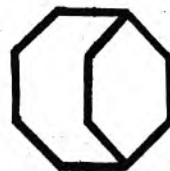
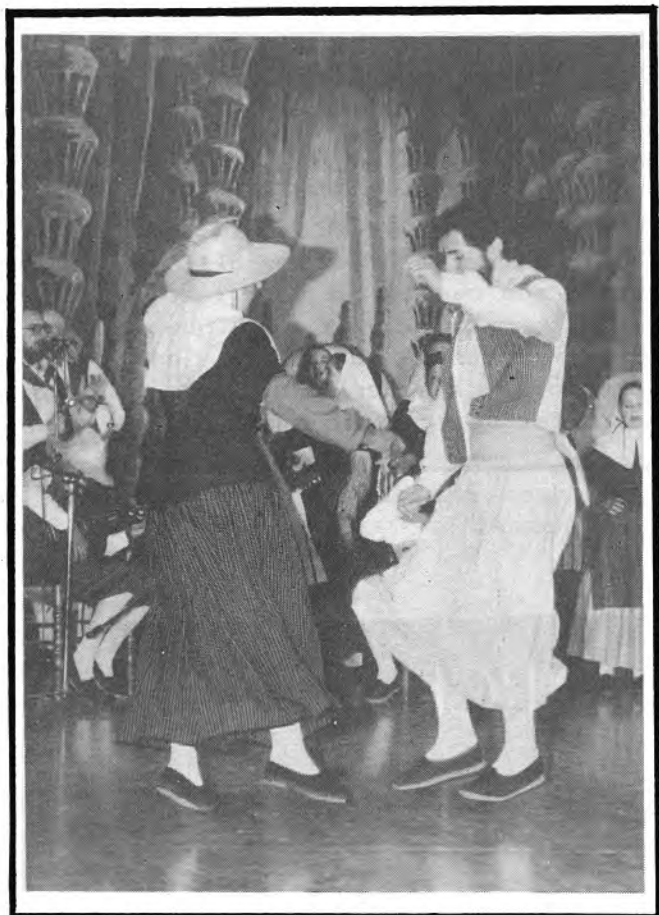
A hores d'ara l'ESCOLA DE BALL, està constituïda com a entitat amb reconeixement legal. La seva Junta Directiva la formen.

- Jordi Cloquell, director.
- Sebastiana Quetglas, directora honorífica.
- Magdalena Colom, secretària.
- Jaume Pascual, tesorero.
- Toni Colom i Toni Borràs, vocals.

Ara estan entusiasmats en la celebració del seu Xè aniversari, i a tal efecte han organitzat un munt d'activitats de cara al poble. De moment ja han duit a terme el Concurs de Cartells, amb el ball com a tema, cartells que foren exposats recentment a l'Ajuntament; recordem que els guardonats foren en Pep Lluís Bernat, n'Esperança Quetglas i n'Aurora Cabot. Així mateix també, hi ha convocat un concurs de fotografia. Respecte a d'altres activitats de més resonància tenen previstes entre altres:

- Festa conjunta a l'església amb la participació del Grup de Teatre, Rondalla, Coral i l'Escola de Ball.
- Dues conferències sobre folklore.
- Un intercanvi amb els d'Asturies.
- La venguda, per la Mare de Déu de les Neus del Ballet de Catalunya. (el primer grup amb qui realitzaren un intercanvi).

Nosaltres des de la redacció els volem donar la més sincera enhorabona i un MOLTS D'ANYS com a unes cases, i que duri!!!.

— illes —
cartonatges illes, s.a.

Cta. Palma-Sóller Km.15
Tel. (971) 61 38 11
07110 BUNYOLA

taula rodona a l'escola

El passat dijous 14 d'abril, l'A.P.A. de l'Escola Mestre Colom ens convidà a la Taula Rodona: "Dues llengües a l'escola: Obertura al món". Hi participaren en Pere Morey, escriptor, en Joan Lladonet, mestre de l'Escola del Rafal Vell i en Joan Escanellas, pare de dos infants que assisteixen a una Escola Mallorquina.

Es remarcà lo necessària que és la llengua materna per un nin als primers anys d'aprenentatge, tant com a instrument d'expressió com a per mitjà de coneixement del que l'enrevolta. Fins fa poc, però, ens era prohibida la nostra llengua a l'escola i quasibé erem uns analfabets respecte d'ella, ja que no erem capaços ni d'escriure-hi ni de llegir-la.

Per això es defensà la proposta de les dues llengües a l'escola: la materna als dos nivells del Cicle Inicial, i després introduir el castellà com a segona llengua, a partir del Cicle Mitjà.

El principal objectiu pel que en Joan Escanellas es decidí per triar una Escola Mallorquina pels seus fills és que volia que fossin feliços i anassen a escola amb il·lusió. Això vol dir que el nin no se trobi, de cop, amb una llengua diferenta a l'aula.

Per altra part, vol que coneguin tot el que els enrevolta, des del seu entorn fins als costums i tradicions, i que així se sentissin arrelats a la nostra terra.

Tot això suposa un continu treball dels mestres, programant unes activitats atractives i motivadores que fan que el nin vagi a escola amb interès i, per tant, sigui feliç.

La Taula Rodona acabà amb les preguntes dels pares, una de les quals quedà en l'aire:

"Mos demanam què passaria als nins castellsans si se fes l'ensenyament en la nostra llengua, però, ... perquè no mos demanam què passarà als fills dels mallorquins si només es fa l'ensenyament en castellà...?.

Bàrbara Suau.

VOCABULARI RELACIONAT AMB ESTUDIS

Barbarisme

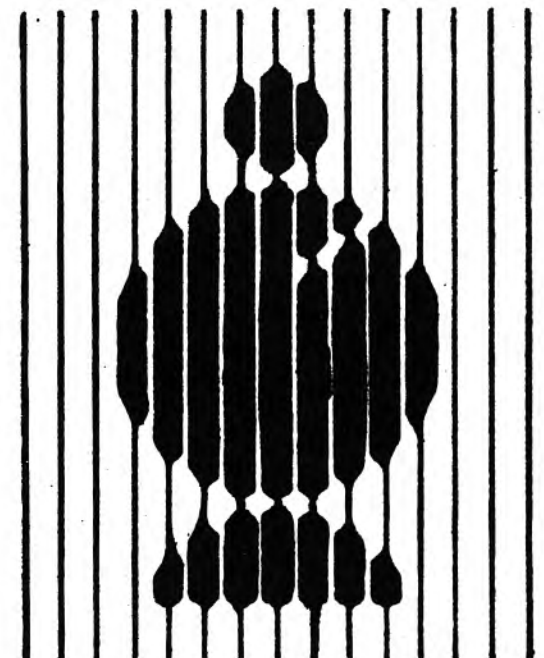
Quaderno
Literatura
Borrar
Tissa
Estodiar
Companyero
Recreo
Passillo
Bombilla
Boligrafo
Lapis
Sobressaliente
Bien

Forma correcta

Quadern
Literatura
Esborrar
Guix
Estudiar
Company
Esplai
Corredor
Bombeta
Boligraf
Llapis
Excel·lent
Bé

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SA NOSTRA

IV TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES A SOLLER

Dia 7 de maig, dissabte de Sa Fira, es celebrarà a Sóller la **IV TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES**. Més de 60 escoles de la nostra illa protagonitzaran una jornada de treball i germanor entorn d'una lluita i un ideal: que el català i la nostra cultura estiguin presents a les escoles en totes les activitats instructives, comunicatives i educatives.

L'any 1984 es reunien a Lluc les primeres nou escoles que iniciaren ensenyament en català: Mata de Jonc, Escola Teix, Escolania de Lluc, Rafal Vell, Campos, Gabriel Alzamora, Lloret, Montuiri i Deià. Aquesta primera Trobada fou una empenta des de totes elles, des de la seu de l'Escolania de Lluc, i empenta dels mestres de la C.E.N.C. (Comissió per a l'Ensenyament i Normalització del Català), un col·lectiu que ha duit a terme una tasca constant fins avui.

Aquesta IV Trobada de maig vol insistir, una vegada més, que la labor no s'ha acabat, que només just acaba d'iniciar-se. No hem d'oblidar que si avui la llavor s'ha començat a escampar a seixanta escoles és degut principalment, i quasi exclusivament, a la labor anònima i sense defallir d'uns professionals de l'ensenyament conscienciats, que des de les darreries del Franquisme, passant per l'esdeveniment de la Democràcia i la nostra Autonomia, han hagut de substituir la manca d'iniciatives o les traves de les Institucions.

Des de la Vall de Sóller, es vol llançar un missatge de cos, d'unió, de suma. Aquesta comarca ha aconseguit que set escoles damunt deu (Deià, Fossaret, Sant Vicenç de Paul, L'Horta, Ses Marjades, Es Puig i Port) treballin amb la nostra llengua, una llengua que necessita ser totalment present entre els infants, puix el dia de demà seran ells els qui hauran de defensar i escampar la nostra mallorquinitat.

Des d'aquestes línies volem entusiasmar a tot mestre a sumar-se a la IV Trobada. Exposicions, actes, reivindicacions i bulles vos esperen; amb el desig que tots junts ens animem a continuar o iniciar una labor que dona i/o donarà camí principal a la professió. La C.E.N.C. en serà guia i el Consell Insular i Ajuntaments de la comarca en seran suport.

Jaume Albertí

CAIXA DE PENSIONS

"la Caixa"

Conte

La nostra veinada Elisabet Abeyà ens ha sorprès altra vegada amb la publicació d'un nou llibre, **QUÈ SERÉ QUAN SIGUI GRAN?** és la història d'una nina on tots els oficis que es troba li agraden: "quan sigui gran seré marinera, fornera, etc." fins que un bon dia descobreix que amb el joc pot anar canviant d'ofici quan vol. El llibre a més està curosament il·lustrat per Roser Capdevila i fa encara la lectura més agradable i els somnis més profunds. Així idò, el vos recomanem, ben segur, els vostres fills vos ho agrairan.

Lletra menuda

LLEGIR

Segons el **DICCIONARI DE LA LLENGUA CATALANA** de l'Editorial Enciclopèdia Catalana, Barcelona, Març de 1987,

llegir: v tr la Distingir en un escrit els sons figurats per les lletres. b abs "Encara no ha après a llegir". 2a Adquirir coneixença del contingut d'un escrit per la lectura (sic) 3a anar ddient en veu alta allò escrit que hom va recorrent amb la vista. (sic) 4 p anal Distingir, interpretar, allò que és figurat per qualsevol signes gràfics, etc., i

llibre: m la Conjunt de fulls escrits o impresos posats en lòrdre en què han d'esser llegits (sic) b esp Reproducció impresa d'una obra en fulls de paper reunits per plects formant un tot. c L'obra així reproduïda (sic), etc.

Que això servesqui per introduir el contingut d'aquest breu escrit: el propassat 23 d'abril es celebrà la tradicional **festa del llibre** i uns dies abans el **dia internacional del llibre infantil**, concretament dia 12 tot commemorant el naixement del mestre **Hans Christian Andersen**, una fita que molt possiblement passa ben desapercebuda.

I que servesqui per fer un examen de consciència, estil exercicis espirituals dels seixanta-setanta: quants som els que, adesiara, practicam el verb i quants, hem tengut un objecte com el que es descriu i n'hem sabut fer ús. La dada que som el país europeu que menys llégeix, pot ser ben bé un altre incentiu per a la reflexió.

Una cosa és ben certa: de majors no lectors mai, o poques vegades, poden sortir-ne descendents amb la curolla i la necessitat de la lectura.

marçal

A.P.A. : entre la necessitat i l'esperança.

Des del passat mes d'octubre, el Col·legi "Mestre Colom" ("s'escola" per a tots) compta amb una **ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES**. Aquesta revista informà de la seva creació en el seu número 11 i la comentà a l'editorial del passat número.

No ha estat, aquest, el primer intent de crear una A.P.A. a l'escola de Bunyola. Fins ara, però, tots els intents, inexplicablement, no acabaren mai de cuallar. Les raons d'aquests fracassos les hauríem de cercar, amb tota probabilitat, en la reticència dels bunyolins cap a l'associacionisme, tal i com apuntava la nostra editorial.

De tota manera, com deiem, a finals de l'any passat, un grup de pares fermament convençut de la conveniència de la creació d'una A.P.A., va saber acarar el repte amb prou eficàcia. Així ens ho explica n'**Isidre Mateu Alenyar**, President de l'Associació: **aquests pares, férem, primer, una enquesta als altres pares dels alumnes per veure si realment interessava a molts la creació de l'A.P.A.: vérem que sí. Immediatament, i seguint les passes que marca la llei, aquest grup de pares, a efectes legals, es constituí en Junta Gestora. Preparàrem els estatuts que varem presentar a l'Administració perquè els aprovàs. Una vegada aprovats per aquesta, convocàrem a tots els pares i els donàrem a conèixer aquests estatuts perquè, d'estar-hi d'acord, els aprovassen. Els aprovaren i posteriorment passàrem a la votació per a elegir la Junta Directiva de l'A.P.A.**

El per què aquesta vegada ha estat la bona i s'ha aconseguit crear l'A.P.A. amb un generós recolzament dels pares, és una pregunta amb moltíssimes possibles respostes. Possiblement, la primera raó pugui ser que els pares s'han donat compte que l'escola no és una responsabilitat exclusiva dels professors, als que, segons n'**Isidre Mateu**, els agradaria molt que els pares dels alumnes s'interessassen un poc més pels seus fills: es queixen una miqueta d'això i la veritat és que, globalment, tenen raó.

Pel que fa a la relació de l'A.P.A. amb el professorat del "Mestre Colom", és una relació excel·lent: **tenim contactes setmanals amb ells i fins ara han estat molt cordials i de bon enteniment. I afegeix n'Isidre: l'A.P.A. intenta aconseguir que l'escola sigui una empresa d'educació. En realitat pretèn que els pares participin amb l'escola per aconseguir una educació de qualitat, mitjançant la col·laboració, de tota casta, amb els mestres. L'A.P.A. és un mitjà més dins l'engranatge educatiu que vol donar una resposta a les demandes, sobretot del alumnes, que el professorat, per manca de recursos, no pot atendre.**

Val a dir que els pares, atenent les xifres que ens faciliten els meembres de la Directiva, han respost ben positivament a l'afiliació que els proposaven: de moment són 52 els pares afiliats, sobre un total de 253 alumnes: és a dir, pràcticament un 22%, tenint en compte que només fa mig any que funciona, que són bastants els pares amb més d'un fill escolaritzat i que encara s'ha de cloure el termini de consolidació de l'Associació. Les expectatives, en aquest aspecte, són prou encoratjadores.

La primera activitat que dugué a terme l'A.P.A., va ser l'elaboració d'una enquesta als propis alumnes per tal de copsar, d'una banda, quines eren les demandes principals dels escolars i d'altra, poder descobrir amb quin grau d'interès van a escola. Els resultats d'aquesta enquesta són ben il·lustratius: quant a les demandes, la més generalitzada és la de l'ensenyament de la llengua anglesa, a la que segueixen, per ordre d'interès, la informàtica, les arts plàstiques, l'esport i les manualitats. Pel que fa a l'interès amb què van a escola, veim que és molt elevat entre els alumnes del primer cicle, interès que decau alarmantment en el segon per a estabilitzar-se en el tercer cicle. Segons n'**Isidre Mateu**, les raons d'aquests descens a l'interès per anar a escola en el segon cicle, són molt complexes d'analitzar, hi ha molts de factors a tenir en compte.

Potsèr que no vegin un futur clar; a lo millor els falta motivació.

Precisament per a pal·liar, en part, aquesta visió no massa clara del futur que espera als nostres estudiants, l'A.P.A. va iniciar totd'una després de la seva constitució un cicle de conferències **de part de professionals de titul·lació superior o mitjana que expliquen quina és la seva feina, com la fan i quins coneixements s'han de tenir per a fer-la** a comptes de què els escolars tenguin punts de referència a l'hora d'escollir la professió que hauran de desenvolupar.

Respecte als projectes immediats, estan a punt de començar dos cursets, un d'escacs i un altres de teatre amb col·laboració amb el **Grup de Teatre de Bunyola**; preparen també amb el **Collectiu**

Cultural Sitja el II Concurs Infantil de Redacció "Es Castellet" i ja pensen amb la festa de fi de curs. Com a projectes ja realitzats, s'ha d'esmentar el curs de fotografia duit a terme amb el **Collectiu Imatges**.

Dins la mateixa línia d'actuació, han aconseguit per al proper curs, les classes d'anglès i estan intentant establir concerts tant amb l'Administració Estatal com Autònoma, per dur a terme totes aquelles activitat que s'han marcat a mitjà termini.

En definitiva, l'A.P.A. ha començat amb molt d'interès, té moltes ganes de fer feina, vol aconseguir que d'una vegada per a sempre, els pares acabin de decidir-se per fer de l'escola un projecte dinàmic d'educació. Una bona notícia que convida a l'esperança.

NOUS AIRES EN LA DIRECCIO

El mes de Maig de l'any passat, el Col·legi Mestre Colom, estrenà un nou equip directiu, el format per Juan Carlos González, com a director, Na Coloma Ferretjans, Secretària i Na Magdalena Crespi, Cap d'Estudis.

Per conèixer més la gestió escolar i assabentats, d'altra banda, que algunes afirmacions contingudes a l'Editorial d'aquesta revista en el passat número no varen ésser del seu parer, un equip d'Es Castellet els visità un horabaixa del passat mes d'abril.

Més que res perquè es fan afirmacions que créim incorrectes, com per exemple, això de que hi ha un aparent desinterés per part dels mestres. I això no és ver, almanco des que aquesta Direcció es feu càrrec del "Mestre Colom" podem assegurar de totes totes que s'ha creat un clima molt favorable per anar fent feina. Es feren molts de projectes dels quals, la majoria, els que créiem més urgents i que requerien d'una atenció econòmica més assequible, s'han duit a terme. És clar, si durant aquest any que duim a la Direcció hem aconseguit millorar molts aspectes, veure unes afirmacions d'aquesta mena, ens ha vingut un poc de nou perquè creim que donen una imatge de l'escola que no s'ajusta a la realitat.

I, precisament per això, per conèixer més a fons el rerafons (i valgui el joc de paraules) de "s'escola", demanàrem a aquests tres caps visibles de la direcció escolar que ens introduïssen un poc en aquest món de la tramoia (en sentit teatral i en el bon sentit de la paraula) de la

gestió del "Mestre Colom" que molts no saben o en saben poc. Sens dubte, amb aquesta aproximació, molts comprovaran que per la nostra escola, almanco pel que fa a la seva gestió, corren uns nous aires.

L'edifici escolar s'ha quedat petit per a les necessitats actual

---

D'entrada, ¿què en pensau de la recent creació de l'A.P.A.?

Pensau que les primeres passes per a la creació de l'A.P.A. es donaren, precisament, per una proposta del Claustre, atenent una iniciativa del professorat del primer cicle. El Claustre ho comunicà al Consell Escolar qui l'aprovà. És a dir, per pura lògica ens sembla molt positiu haver creat aquesta Associació de Pares.

Problemes, a nivell de gestió, mancances, etc., en deveu tenir. Breument, ens els podrieu resumir?

DEL "MESTRE COLOM"

Evidentment que en té. Al començament de la seva tasca, aquesta Direcció va fer un inventari de les necessitats que creia més urgents. Pel que fa a instal·lacions, per exemple, és evident que l'edifici s'ha quedat petit, tenint en compte que prest, el Ministeri ens enviarà material pel que ha de ser el laboratori i necessitarem una aula. D'altra banda estam organitzant de bell nou la biblioteca i també necessitarem espai per ella. Necessitaríem, igualment, una sala multi-usos que pogués acollir un gimnàstic cobert i a la vegada el material audiovisual que de mica en mica anam recollint. Amb una paraula, són qües-

Necessitat d'un llicenciat en educació especial i un mestre més

tions de necessitat que, suposam, amb el temps s'aniran realitzant.

Pel que fa al nivell professional, necessitam, per exemple, l'ajut d'un pedagog o d'un especialista en educació especial, valgui la redundància, que tingués la plaça en propietat, perquè ara comptam amb una graduada social i una psicòloga contractats per l'Ajuntament, que ja és molt, però seria molt bo que fos el Ministeri qui es fes càrrec i aprofitar l'ajut de l'Ajuntament en altres necessitats igualment puntuals.

De totes aquestes mancances i necessitats n'enviarem informe tant a la Delegació del Ministeri, com a l'Ajuntament de Bunyola. Els primers se n'han rentat les mans, com sempre, i l'Ajuntament, sincerament, s'ha portat prou bé: un percentatge bastant elevat de les peticions que demanàvem han estat ateses.

Parlau de la necessitat d'un llicenciat en educació especial, ¿són molts els al·lots que el necessiten?

No en tenim en excés, seguim la mitjana de per tot, un o dos per aula. No estam parlant de retardats mentals ni de paraplègics, sinó de nins amb dislèxia, amb problemes d'aprenentatge. Normalment són nins amb problemes d'ambient familiar que lògicament, afecten el seu rendiment escolar, els costa de seguir el ritme i necessiten, per tant una ajuda suplementària. Hem exposat això, diverses vegades, al Ministeri, però es veu que, per ells, no és massa urgent.

Quant al professorat, ¿estan cobertes totes les necessitats?

En necessitaríem un més, comptant amb l'especialista, o bé un "més u" que descongestionés la segona etapa que és la més nombrosa. El primer cicle està ben cobert, degut, en primer lloc, a què cada any són menys els matriculats, i sobretot al descongestionament que ha suposat la creació de l'escola de Palmanyola. També hem cursat l'oportuna sol·licitud al M.E.C. però ...

Tampoc ens aniria gens malament poder comptar amb un professor titolat en educació física. Enguany, fa poc, hem aconseguit un professor per a la segona etapa, però és insuficient.

¿Considerau que els escolars bunyolins són bons estudiant, que els costa o no estudiar?

Afirmar una cosa o l'altra seria contraproductiu. Generalitzar és perillós perquè això depèn de moltes coses. El problema més important és l'hàbit de treball: hi ha al·lots que no tenen cap problema i n'hi ha que necessiten més atenció, que els vagis un poc més darrere. Com per tot, amb una paraula.

Al començament parlàvem de l'A.P.A. i la creieu necessària, ¿com veis l'actitud dels pares davant l'aprofitament dels infants?

Normalment, els pares vénen quan els envies a demanar. N'hi ha, d'altra banda, que basta que intuesquin alguna cosa perquè tot d'una siguin aquí. I n'hi ha d'altres que no venen mai. Globalment, quan els convoques a reunions, per exemple, hi solen assistir. Lo trist i lamentable és que els pares que sí haurien de venir, no vénen mai per molt que els avisis. Així i tot, insistim que generalitzar sempre és perillós. Hi ha de tot com per tot.

Normalització lingüística l'any que vé al primer cicle

Parlem un poc, si voleu, de la normalització lingüística, ¿què en pensau, com a Direcció del Centre en fer les classes en català?

A nivell de Direcció creim que hem de començar a normalitzar. Sobre això en férem un Claustre on discutírem moltíssim quines eren les possibilitats de dur a terme un programa normalitzador

NOUS AIRES EN LA DIRECCIO DEL "MESTRE COLOM"

i decidírem iniciar-lo amb els més petits i anar "normalitzant" gradual i escalonadament. Per això presentarem un projecte a nivell de cicle inicial al Govern Balear per a la seva aprovació que estam esperant. En aquest programa sol·licitam donar la classe d'Experiències en català. Està previst, com vos deim, anar incorporant assignatures en els altres cursos de manera gradual i per això els professors s'estan preparant.

¿ Per què, precisament, l'assignatura d'Experiències?

Perquè és en aquesta àrea on hi ha el nivell de vocabulari més adient al nin perquè té molt que veure amb el seu entorn. A nivell de cicle inicial, els programes renovats insisteixen que parlis de la realitat que envolta l'infant i és aquí on pensam que l'infant pot adquirir una veritable riquesa de vocabulari.

Davant aquest tema, absurdament polèmic, ¿com han respost els pares?

Es un tema, efectivament, que s'ha esbrocat per complet, no sabem per quins interessos ni per qui, però s'ha malmenat de manera lamentable. N'hi ha que ens han dit que si l'any qui vé ho féim en català, no matricularan els seus fills aquí. Per favor! N'hi ha que por moltes reunions, no ho volen entendre i volen desvirtuar completament els que es vol fer. Ferem el que vos hem dit i de la manera com ho hem explicat; tot lo que surti d'aquests paràmetres i tots els interessos que se'n puguin derivar, escapen, òbviament, de les nostres possibilitats i de les nostres mans. "Catalanitzar", diuen alguns ... però, ¿qui s'ha inventat aquesta bestiesa?

Per acabar, tot i sabent que possiblement quan surti la revista el tema estarà resolt, ¿per què no ens parlau dels temes reivindicatius que han provocat fins ara distintes vagues?

Esperem, efectivament, que quan surti la revista tot s'hagi arreglat. Però per clarificar les coses d'una vegada, hem de dir que la reivindicació més important és la **responsabilitat civil** que actualment recau sobre el mestre en particular quan algun alumne té qualsevol tipus de lesió o accident. Créim que el responsable subsidiari és el M.E.C. D'altra banda, demanam que se clarifiquin d'una vegada els **concursos de trasllat**: actualment afavoreixen més aquells que s'han dedicat més a la part tècnica o burocràtica que als que

han tengut més experiència amb els al.lots. D'altra banda demanam que se clarifiqui d'una vegada la contractació d'interins que opten a una plaça en propietat: cada any varien, uns puntuació, d'altres antiquitat, ara puntuació dins oposicions, llavors ... I per acabar sol·licitam una retribució econòmica igual a la resta del funcionariat. Com es pot veure, ganes de fer feina n'hi ha moltes, tants com projectes dirigits a la millora de l'ensenyament. Aquest directori vol destacar, per acabar, que entre els tres eixos bàsics del funcionament de l'escola, Claustre-A.P.A.-Ajuntament, hi ha una coordinació excel·lent que benhaja duri molt mantenint el ritme que porta ara mateix, senyal inequívoca que la maquinària de gestió, amb l'esforç de tots, funciona i encara pot funcionar millor.

Només resta que tots aportem el que sigui necessari perquè aquests nous aires directius del "Mestre Colom" no minvin: l'escola no té un únic amo, però sí té un únic destinatari: l'infant, i cap a ell es dirigeixen tots els esforços.

**QUINTOS
BUNYOLA '89**

**DIA 4 DE JUNY A LES
23 hores**

gran berbena

**ACTUACIO DELS CONJUNTS:
RIMMEL, PRESIDENT**

I EQUUS

Vos hi esperam!

EL LLIBRE A BUNYOLA

Els responsables de la primera època d'aquesta revista encapçalats per En Joan Parets, tengueren la bona pensada, l'abril de 1972, de fer una relació de les obres i dels autors bunyolins editats fins aleshores.

Fa dos anys, l'actual equip de redacció, actualitzàrem aquesta llista, incorporant-hi les obres d'autors no bunyolins publicades a Bunyola. D'aquell

moment ençà hem intentat completar i mantenir al dia la relació que ara tornam presentar, actualitzada fins allà on les nostres referències i recerques han pogut arribar.

Presentam, aquesta vegada, una nova incorporació: aquells autors que sense ser de Bunyola, han decidit instal·lar-s'hi; creim que és un deure ineludible.

Autors nadius

- * **ALLEGACION JURIDICO-HISTÓRICA POR LA VILLA DE BUÑOLA CON HONOFRE AGUILÓ SOBRE QUE, PRETENDE LA VILLA SER PREFERIDA EN LA VENTA DEL PREDIO SON GARCIAS SITO EN DICHA VILLA EN FUERZA DEL DERECHO DEL RETRACTO.** 1746 (Pertanyent a l'Arxiu Vivot).
- * **LA SECCIÓN ADORADORA DE BUÑOLA EN SUS BODAS DE ORO, 1905-1955.** Palma, Gráficas Miramar, 1955
- * **BATLE AMENGUAL, Bernat. AGRANADURES, ESPIGOLAYES Y AXARMONS.** Felanitx, 1899
- * **BATLE AMENGUAL, Bernat. EN PEPITO CARABASSA.** Felanitx, 1900
- * **BATLE AMENGUAL, Bernat. BROTS I FULLES.**
- * **BRUNET ESTARELLAS, Pere J. Brunet, NOTES PER A UNA HISTÒRIA DELS TRANSPORTS A MALLORCA.** (Recullit dins el volum ASSAIGS IL·LENCES) Palma, Centre d'Estudis Socialistes "Gabriel Alomar", 1982
- * **BUJOSA ROSSELLO, Guillem. MANUAL DEL TEIXIDOR A MÀ.** Palma, Ed. Lluís Ripoll, 1979
- * **CABOT ROSSELLO, Salvador. PREGO DE SETMANA SANTA.** Bunyola. Parròquia de Sant Mateu Any 1972
- * **CERDÀ COLOM, Pedro J. PANEGÍRICO DEL BEATO RAMON LLULL.** Palma, Tip. J. Tous, 1937
- * **COL·LECTIU CULTURAL SITJA. PREMIS VILA DE BUNYOLA 1985.** Bunyola, Col. Cult. Sitja
- * **COLOM MATEU, Miquel. VEU DE L'EDAT.** Palma, Gràfiques Miramar, 1975
- * **COLOM MATEU, Miquel. A LIA.** Palma, Gràfiques Miramar, 1975
- * **COLOM MATEU, Miquel. ONOMÀSTICA LULLIANA.** Palma, Gràfiques Miramar, 1977
- * **COLOM MATEU, Miquel. A POSTA DE SOL.** Palma, Gràfiques Miramar, 1980
- * **COLOM MATEU, Miquel. POEMES DE SENECTUT.** Palma, Gràfiques Miramar, 1982
- * **COLOM MATEU, Miquel. TALAIOTS.** Palma, Gràfiques Miramar, 1982
- * **COLOM MATEU, Miquel. REQUESTALLES.** Palma, Gràfiques Miramar, 1983
- * **COLOM MATEU, Miquel. APÈNDIX.** Palma, Gràfiques Miramar, 1984
- * **COLOM MATEU, Miquel. DARRERS BATECS.** Palma, Gràfiques Miramar, 1985
- * **COLOM MATEU, Miquel. GLOSSARI GENERAL LULLIÀ. 5 VOLS.** Palma, Editorial Moll, 1982
- * **COLOM MATEU, Miquel. ENCARA NO.** Palma, Gràfiques Miramar, 1986
- * **COLOM MATEU, Miquel. DONCS QUAN?** Palma, Gràfiques Miramar, 1986
- * **COLOM MATEU, Miquel. PREGO DE SETMANA SANTA.** Bunyola, Parròquia de Sant Mateu, any 1986
- * **COLOM MATEU, Miquel. QUAN ELL VOLDRA.** Palma, Gràfiques Miramar, 1987
- * **COLOM MATEU, Miquel. LES REBUTJADES.** Palma, Gràfiques Miramar, 1987
- * **COLOM MATEU, Miquel. REBROTS.** Palma, Gràfiques Miramar, 1987

es castellet 16

- * Diversos. **LLIBRE DE LA MARE DE DÉU DE BUNYOLA**. Bunyola, Parròquia de Sant Mateu any 1970
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **BUNYOLA I LA VERGE MARIA**. Palma, Gràfiques Miramar any 1954
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **ADORACIÓN NOCTURNA. BUNYOLA 1950-1955**. Palma, Gráficas Miramar, 1955
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **FOLKLORE MALLORQUI DE NADAL**. Palma, Imp.Sagrats Cors any 1955
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **LA SANTA QUARESMA. BUNYOLA 1956**. Palma, Gràfiques Miramar, 1956
- * ESTARELLAS PASCUAL, Andreu. **OLIVOS Y ALMAZARAS DE MALLORCA** (Separata del volum III de la **Historia de Mallorca** de J. Mascaró Pasarius. Palma 1971
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **L'ESSÈNCIA DE MALLORCA**. Palma, Caixa de Balears "Sa Nostra", 1985
- * ESTARELLES PASCUAL, Andreu. **L'OLIVERA**. Bunyola, Excm.Ajuntament 1987
- * EVINENT MUNTANER, Rafel. **PROYECTO DE LOS HOSPITALES** (Discurs inclòs en el Diari "**Espíritu de los mejores diarios de Europa**"). 1779 (?)
- * EVINENT MUNTANER, Rafel. **INSTRUCCIÓN QUE POR COMISIÓN DE LA REAL SOCIEDAD MALLORQUINA DE AMIGOS DEL PAIS, JUNTO CON D. JOSÉ LLABRÉS Y D. JOAQUÍN JAQUETOT, PUBLICÓ EN CASTELLANO Y MALLORQUIN SOBRE LA MÁQUINA FUMIGATORIA Y EL MODO DE SOCORRER A LOS MUERTOS ARFÍTICOS**. Palma, Imp.de D.Ignacio Sarrà, 1779
- * GAMUNDI QUETGLAS, Margarita, **BOSQUEJO HISTÓRICO DE LA CONGREGACIÓN DE LAS HERMANAS DEL AMPARO TERCARIAS DE SAN AGUSTÍN**. Palma, Imp. Sagrados Corazones, 1955
- * MATEU CONTI, Domingo. **PREGO DE SETMANA SANTA**. Bunyola, Parròquia de Sant Mateu any 1968
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **TESTAMENTO DE UNA JOVEN MALLORQUINA**. Impremta Rigo, any 1976
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **ORAR PARA SER FELIZ**. Palma, Imp. Rigo, 1978
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **CAMINOS PARA LA ESPERANZA**. Barcelona, Ed. Guadalupe any 1980
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **ES POSIBLE SER FELIZ**. Barcelona, Ed.Herder 1982
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **CUROLLES D'UN SOMIADOR**. Palma, Graf.Miramar 1983
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **PREGÓ DE SETMANA SANTA**. Artà, 1984
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **LA AVENTURA DE VIVIR**. Barcelona, Ed.Herder 1984
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **PREGÓ DE SETMANA SANTA**. Bunyola, Parròquia St.Mateu any 1985
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **RAMELL DE NOSTÀLGIES**. Barcelona, Ed.Herder 1986
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **EDUCAR PARA LA FELICIDAD**. Manacor, Ed.Manacor 1987
- * MATEU ESTARELLAS, Gregori. **POR UN IDEAL DE VIDA**.
- * MATEU MARTÍ, Jaume. **ENDERROCAMENTS ABISSALS**. Manacor, Col.Tià de Sa Real 1984
- * MATEU MARTÍ, Jaume. **D'EBEN I MEL**. Bunyola, Collectiu Cultural Sitja, 1986 (Publicat juntament amb **EPHEDRA FRAGILIS** de Bartomeu Torrens)
- * MATEU MARTÍ, Jaume. **BOTONS DE FOC**. Palma, Editorial Moll, 1987
- * MORRO QUETGLES, Miquel. **ELS MANAMENTS DE LA LLEY DE DÉU. ELS MANAMENTS DE LA SANTA ESGLÉSIA. ACTE DE CONTRICCIO**. Palma, Tip.Sebastià Pizà, 1912
- * NADAL MORA, Francisco. **EXPLICACIÓN BREVE Y ÚTIL DE LAS PIEZAS QUE COMPONEN EL FUSIL, CARABINA Y PISTOLA, CON LA EXPRESIÓN DE LOS NOMBRES DE CADA UNA EN PARTICULAR, Y DE LOS MODOS DE DESARMAR, ARMAR Y LIMPIAR ESTAS ARMAS**. Madrid, Imp. de A. Marín, año 1762
- * NEGRE, Miquel - FAR, Juan. **AL PUEBLO DE BUNYOLA**. Palma, 1915 (?)
- * QUETGLES, Joan. **PRONOSTICH GENERAL DEL ANY DEL SEÑOR 1642 DE LO QUE ASEÑALA EL SOL Y LA LLUNA Y LOS DEMES PLANETAS AB LOS GIRANS**. Palma, Imp.Rodríguez y Pizà any 1642
- * RIERA ESTARELLES, Antoni. **LA DOCTRINA INMACULISTA EN LOS ORÍGENES DE NUESTRAS LENGUAS ROMANAS**. Separata del volum XVI de la "Sociedad Mariológica Española de Estudios Marianos". Madrid, 1955
- * RIERA ESTARELLES, Antoni. **PREGO DE SETMANA SANTA**. Bunyola, Parr.St.Mateu, 1982
- * RIERA ESTARELLES, Antoni. **RECORDS DE MA INFANTESA**. Bunyola, 1984

EDICIONS BUNYOLINES

- * FULLANA LLOMPART, Miquel - RIERA ESTARELLES, Antoni. **EL PINTOR SANTIAGO RUSSINYOL EN LES SEVES ESTADES A MALLORCA**. Bunyola, Excm. Ajuntament 1981
- * MUNTANER I MARIANO, Lleonard i altres. **L'ARXIU MUNICIPAL DE BUNYOLA**. Bunyola, Excm. Ajuntament, 1981

COLLECCIO PREGONS DE SETMANA SANTA EDITATS PER LA PARROQUIA DE SANT MATEU DE BUNYOLA

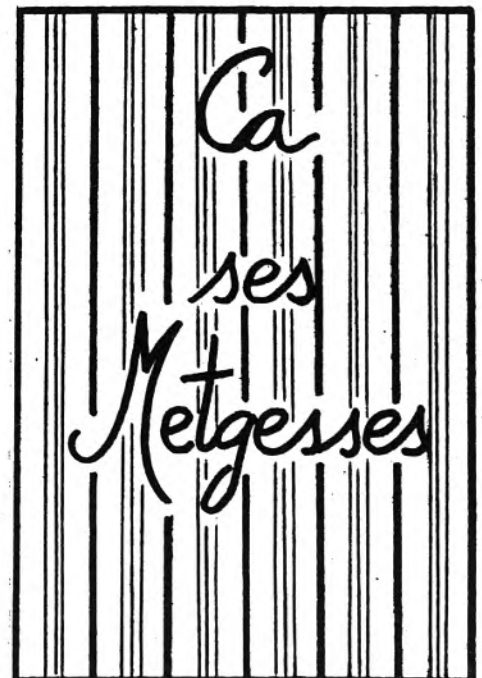
- * BOTA TOTXO, Miquel. Pregó de l'any 1973
- * CIFRE FORTEZA, Bernat. Pregó de l'any 1979
- * COLOM FERRA, Guillem. Pregó de l'any 1970
- * LLABRÉS MARTORELL, Pere. Pregó de l'any 1974
- * LLOMPART DE LA PENYA, Josep Maria. Pregó de l'any 1971
- * PARETS I SERRA, Joan. Pregó de l'any 1981
- * SANTANDREU SUREDA, Jaume. Pregó de l'any 1980
- * VIDAL I TOMAS, Bernat. Pregó de l'any 1969

Autors residents

- * ABEYÀ LAFONTANA, Elisabet. **LA BRUIXA QUE VA PERDRE LA GRANERA I ALTRES CONTES**. Palma, Editorial Moll, 1986.
- * ABEYÀ LAFONTANA, Elisabet. **EL NANET COLORAINA I MÉS SORPRESES**. Palma, Editorial Moll, 1987.
- * ABEYÀ LAFONTANA, Elisabet. **QUÈ SERÉ QUAN SIGUI GRAN**. La Galera, S.A. Editorial, any 1987.
- * BLANES, Camilla (i altres). **HISTÒRIA DE MALLORCA**, 2 volums. Palma, Editorial Moll, 1981 i 1982.
- * CORBERA I POU, Jaume. **VOCABULARI DE BARBARISMES DEL CATALÀ DE MALLORCA**. Palma, Promotora dels Mitjans de Comunicació, 1983.

ALLEGACION JURIDICO-HISTORICA POR LA VILLA DE BUNYOLA CON ONOFRE AGUILO. SOBRE QUE PRETENDIE LA VILLA DE SER PREFERIDA EN LA VENTA DEL PREDIO DE SON GARCIAS SITO EN DICHA VILLA EN FUERZA DEL DERECHO DEL RETRACTO. 1746 (Pertanyent a l'Arxiu Vivot).

D'AQUI A L'ETERNITAT:

CARTA A EARL

Distingit Earl:

Lament moltíssim no poder recordar el teu llinatge: aparagueres de sobte en el televisor de casa el passat 13 d'abril, començada la nit, tant de sobte que no vaig poder escoltar amb claretat el teu cognom. De llavors ençà l'he trescat per entre els diaris sense resposta; i la meua memòria, feble com el glaç, és incapaç de recordar-lo.

Et veia molt alt, amb aquells ulls teus de focsa, absolutament clarividents a pesar de saber que l'endemà, a les onze del matí, acabarien electrocutats per un enginy mecànic especialment dissenyat per sembrar la mort més miserable. Parlaves pausadament, mesurant cada paraula, desafiant, diria, construint la frase amb tant de seny com saviesa. Repassares la teua vida d'infant maltractat per l'alcoholèmia de ton pare, el teu pas ple de sobressalts per la joventut fins acabar l'any 1980 amb l'execrable assassinat d'una dona, la posterior reclusió i la imminent mort a mans de la cadira elèctrica. I fitant dins aquella negror teua d'ulls barallada amb les llàgrimes perquè, potser, demanar clemència no entra en el teu joc vital, no vaig percebre la paraula compassió en aquella entrevista tensa i dolorosa.

Me vaig perdre part de les teves paraules, aclaparat per l'evidència de què qui parlava, poques hores més tard, no seria res més que terra emma. De tota manera, però, record frases teves escarrufants com aquestes: "no et poden condemnar a presó perpètua; l'únic que fan és retenir-te el cos, no la vida", "el meu pensament és amb ma filla de vuit anys", "no em parlis al cor, parlem a l'ànima". O quan explicaves que, anteposant l'espiritualitat a qualsevol altra consideració, "la cosa comença a funcionar", funcionar tenint la certesa que l'endemà "cremaran el meu cos, no la meua ànima"!

Eres un tant per cent baixíssim de vida i resisties parlar de la mort, de la teua mort forçada que ja et tenia, pràcticament, pres. Amb tu al davant d'aquella manera, em reafirmava en la convicció absoluta que de res val mantenir, instaurar o reinstaurar la pena de mort. Els més escèptics, els que tenen dificultats per entendre que de vides només n'hi ha una i ben sagrada (tan sagrada com la que tu fa vuit anys profanares), em demanaran arguments a favor del meu no a la pena de mort. I només puc respondre que la vida no admet arguments, que no permet límits precisos o capriciosos, que no és cosa de dir "fins aquí es pot

viure i a partir d'aquí, per llei, l'abisme". Això per no parlar de que una cosa és la teua vida i l'altra la teua conducta, però em sembla que no em voldrien entendre.

Matant-te, Earl, la justícia (¿quina?) redimirà el teu assassinat, no a tu. I la redenció d'un pecat passa inexorablement pel propòsit d'esmena i la manifestació clara d'aquesta per part del pecador, com hi ha Déu! Es complirà la sentència, Earl, una sentència absurda i que per més absurd, només pot deturar una mena de Ser Suprem de la Vida i de la Mort (en el teu cas el Governador de Virgínia) que "legalista" ell, per "fer servir

d'escament" se'n farà vuit nuus a la coa de la teua pròpia història i a la més ínfima humanitat, deixant que el botxí premi el botó de la mort.

¿Qui és el tal governador per decidir el teu extermini? ¿Servirà d'escament, de veritat, la teua mort? ¿Evitarà el teu finir forçós, el teu assassinat, per molta legalitat que l'empari, aquesta "espiral de violència" que tots portem per corona? ¿Vols dir, però, que privar-te per sempre de l'alè millorarà en alguna cosa la situació quasi caòtica d'aquesta pseudo-humanitat que un poc tu, un poc el governador i un molt tots maltractem estúpidament? ¿En nom de què i en nom de qui t'han condemnat a mort? ¿En nom de què i en nom de qui el governador dona el vis-i-plau a la teua execució quan té els mitjans necessaris per a commutar-la?

Cometeres un delict impardonable, abominable, Earl, un acte difícilment perdonable, totalment injustificable i de difícil purga; però del que sí estic segur és de que matant-te ni tu el purgues, ni nosaltres, d'aquesta manera, te perdonem; això és tan temerari com voler fer creure que l'oceà cap dins un didal. La vida, Earl, està feta d'una textura especial que no permet de fer-li l'escac i mat. D'això de n'adonaràs fatalment quan la t'hagin robada, de la mateixa manera que se n'adonà aquella senyora a qui brutalment li prengueres l'eima.

Dos dies abans que tu va ser En Leslie Lowenfield i demà alguns altres els qui cauran en el parany legal de la cadira elèctrica. Als que no creim de cap manera en el "mètode", només ens quedaran paraules desconsolades com aquestes; als qui hi creuen, un "un de manco" tan cruel

i sanguinolent com mentider.

El punt i final a tot això, la rematada, va venir quan després de veure't a la televisió, la majoria de telefonades que es reberen en el programa, insistien en què la pena de mort era necessària, com si la vida tengués una "utilitat" especial i aquesta utilitat valors distints.

O a tu i a mi i a algun batalló més ens han trastocat la bolla del món, o aquest planeta en el que difícilment vivim, no està habitat solament per això que, per entendre'ns, anomenam humanitat.

Adéu, Earl

Jaume Mateu Martí

Ciutat de Mallorca, 15 d'abril de 1988

LLIBRES

Aprofitant que el mes d'abril és el mes del llibre per excel·lència (dia 23 es celebra la "Festa del Llibre") i que el fi de curs és, com qui diu, voltant cantó, és adient comentar el darrer llibre del nostre paísà **Gregori Mateu Estarellas, EDUCAR PARA LA FELICIDAD**. Es tracta d'un extens treball de pedagogia i també de psicologia, camps en els que l'autor hi ha dedicat més de vint-i-cinc anys.

En Gregori Mateu, amb aquest llibre, vol fer-se ressò de tot allò que aconseguir interessar als pares que anhel·len i desitgen el millor per als seus fills, que cerquen aplicar els mitjans més oportuns per a aconseguir la seva felicitat, segons paraules seves.

El llibre està dividit en dotze capítols, fragmentats a la vegada amb subcapítols, que fan d'ell una obra densa, però no per això feixuga: el llenguatge d'En Gregori Mateu és planer, directe, no gens recercat.

Frases com **mentre hi hagi profetes de la felicitat i de l'esperança es mantindrà en el nostre món la llum radiant d'una educació encertada**, o com **la meta última de l'educació és una vida feliç**, o com aquesta altra: **el fi fonamental de l'educació és formar homes lliures i feliços**, aclaparen l'obra de cap a peus.

En definitiva, **Educación para la felicidad** es una proposta clara per a la

EDUCAR PARA LA FELICIDAD

Gregorio Mateu

reflexió serena, assenyada, sobre el món de l'infant i d'ell mateix, de la seva educació; un repte en el qual, pares, educadors i societat hi estam involucrats.

J.M.Martí

ADOPTA UN VELLMARÍ

Una de les 19 espècies de foques que hi ha en el món habita les càlides aigües de la Mediterrània i a la costa Nord-oest d'Àfrica. Es tracta de la foca mediterrània anomenada "Monachus monachus" pels científics, esmentada ja a l'Odissea (una obra que data ja de fa 2.800 anys) i coneguda amb el nom de vellmarí a les nostres illes, on va ésser relativament abundant fins a les primeres dècades d'aquest segle. Nombrosos topònims (Cova des Vellmarins, etc) testimonien encara la seva antiga presència. Emperò, la despietada persecució humana, sobretot per part dels pescadors, reduí dràsticament la població d'aquesta espècie, arribant a molts de llocs a l'extermi total. El darrer vellmarí caçat a les Balears va ser el que matà un guàrdia civil a Cala Tuent (costa nord de Mallorca) un dia d'abril de l'any 1.958. De llavors ençà hi ha hagut alguna observació esporàdica, per exemple, un animal vist a Cabrera l'any 1.977), tractant-se sens dubte d'individus erràtics. Avui, tan sols ens resta l'esperança d'una eventual reintroducció a l'arxipèlag de Cabrera, quan ja sigui Parc Nacional Marítim-terrestre.

En aquets moments, la població residual de foques mediterrànies en tota la seva àrea de distribució es calcula en els alguns centenars (els més optimis-

tes parlen de 500 exemplars), refugiats principalment a les illes solitàries de la Mar Egea (Grècia-Turquia), el litoral salvatge d'Algèria i Marroc, i en un indret de la República Saharàui. Els experts conservacionistes inclouen actualment el vellmarí entre les dues espècies animals més clarament abocades a l'extinció total en un termini de curt temps, perquè les seves poblacions continuen minvant a ritme accelerat, ja que els governs dels països de la seva àrea no han sabut crear a temps les necessàries reserves, i perquè no existeix enlloc del món un nucli d'exemplars en captivitat que garanteixi la pervivència de l'espècie quan tots els individus en estat salvatge hagin mort. Si no actuam aviat i amb eficàcia, el vellmarí serà d'aquí a vint o trenta anys un animal de llegenda i objecte d'interès per a la paleontologia.

Es cert que diversos organismes internacionals (UICN, Nacions Unides, Comunitat Europea, etc.) comencen a interessar-se per la supervivència de la foca mediterrània. Però la veritat és que per culpa de la tremenda burocràcia imperant a molts d'aquest organismes, el cúmul de doblers teòricament assignats a la protecció del vellmarí i les nombroses reunions internacionals que es convoquen per discutir el tema a penes es tradueixen en resultats concrets.

PER QUÈ HEM FUNDAT EL F.F.M.

En vista dels fets que acabam d'exposar, alguns, hem perdut la paciència i hem decidit actuar llançant la nostra pròpia iniciativa. Un reduït nombre de persones celebrarem a Palma l'acte de fundació del FONDO PARA LA FOCA DEL MEDITERRANEO (F.F.M.), una associació d'àmbit nacional, inscrita poc després al registre del Ministeri de l'Interior, i que actualment ja ha rebut donatius de prop d'un milenar de persones.

Els objectius del F.F.M. són ben clars: fomentar el coneixement i la protecció del vellmarí. Com que a Espanya

no hi ha gaire focs per salvar (tan sols un exemplar sobre viu a territori espanyol, concretament a les illes Xafarines), el F.F.M. s'ha plantejat des de un principi centrar la seva actuació en els països de la ribera nord africana, on encara som a temps de dur a terme una tasca útil per a la supervivència del vellmarí.

Actualment el F.F.M. treballa en l'organització d'una gran campanya, que confiam dur a terme durant l'estiu i la tardor de 1.988, i que tindrà com a objectiu fonamental, d'una banda, conèixer en detall quina és la situació del vellmarí en els aproximadament 1.800 km. de litoral que van des de l'estret de Gibraltar fins al Cap Bon (Tunísia); i, d'altra banda, distribuir abundant material divulgatiu de qualitat entre la població humana que habita al llarg d'aquest litoral.

No cal dir que això costarà uns doblers. Fent un càlcul moderat, creim que la despesa pot pujar a més d'un milió de pessetes. Com que el F.F.M. no té en aquests moments recursos suficients per fer front a una campanya de tanta envergadura, ha decidit posar en marxa un mitjà imaginatiu per tal de reunir els fons necessaris. Així ha sorgit l'operació **ADOPTA UN VELLMARÍ**.

EN QUÈ CONSISTEIX L'OPERACIÓ ADOPTA UN VELL MARÍ

En primer lloc, calia la col·laboració desinteressada d'un artista. Jaume Ramis el jove però ja conegut i valorat pintor manacorí, ens brindà el seu art. Besant-se fidelment en la fotografia d'un vell-

marí feta per un italià fa ja alguns anys a Tunísia, Ramis produí un magnífic oli, en el qual apareix el cap emergent d'una foca, en la mirada tan dramàtica que sembla interrogar-se sobre el pervindre de la seva espècie.

A continuació, i amb el permís del pintor el F.F.M. encarrà a una impremta l'edició de 500 reproduccions del quadre, (tantes com vellsmarins sobre viu en tota la seva àrea de distribució), a tot color, sobre papers d'extraordinària qualitat (martelé), i a gran format (50 x 40 cm.).

Les cinc-centes làmines, numerades i firmades una a una per l'artista, són ara a la venda a un preu que creim realment assequible a tothom: només 2.500.- Ptes. El benefici de la venda serà destinat íntegrament a finançar la gran campanya a favor del vellmarí de la qual hem parlat abans.

COM POTS COL·LABORAR

Si a més de ser una persona preocupada per la conservació de la natura (i per tant desitjosa de contribuir a la supervivència de la foca mediterrània) te consideres sensible a la bellesa i amant de l'art, te pregam te posis en contacte amb la Delegació del G.O.B.-Bunyola, ja que tenim un exemplar de mostra de la làmina i confeccionam la llista de reserves.

Comfiam haver-te convençut de la necessitat de donar el teu suport a la campanya **ADOPTA UN VELLMARÍ**

CICLE DE CONFERENCIES

SOBRE BOTANICA

**El G.O.B. té previst un
cicle de Conferències sobre
Botànica durant el mes de
juny**

**El programa detallat de
cada una es farà públic
oportunament**

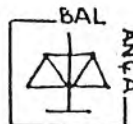
HOROSCOPO.ETER

Prof. XIM ESTRELLA

ARIES

Es romprà qualque membre, vigili la cara que no li rompin. Passarà per moments molt romàntics; eviti però comprar-se cap violí. Llegir és mol necessari; en llegir, això se'n donarà compte.

BALANÇ

Un accident de circulació (de sang, s'entén) li amargarà dia 24 d'abril. Estimi, estimi, estimi molt. Estimar no li aniria gens malament. Escolti molta música, però no canti gens que fa peneta.

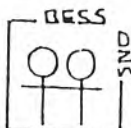
TAURE

Li recoman una revisió mèdica i que no se'n fii dels resultats; seràn enganyosos. L'amor solitari només té l'inconvenient de que és incompatible amb la brega. Pensi un poc més que no provoca càries.

ESCORPIÓ

Li xiularan les orelles: alerta per tant al que fa, per això de les murmuracions. I no sigui tan sull amb la seva parella que li poden escupir a la cara. Pensi que no és lo mateix viure en pèl que viure un pèl.

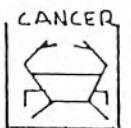
GEMINIS

Bona salut, però vius al picant a la picor i a la gratera. Temps tormentós per a l'amor: li recoman uns exercicis físico-anímico-psíquico-espirituals-banals; a veure què passa. Alerta a les garrotades.

SAGITTARI

Alerta amb les mans i amb allò que toquen. Vigili de prop la seva impotència; que no és capaç? Pensi que incapaç i impotent a ningú fa content. No se preocupi que per anar a veure un concert no demanen certificat de no patir la SIDA.

CANCER

Tendrà problemes d'insomni: procuri pagar deutes, deixar el cafè i oblidar-se de Na Sabrina. La seva parella no anirà de res, però no la violi que pot ser molt pitjor i tanmateix no arreglarà res.

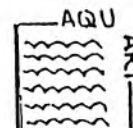
CAPRICORN

Vigili de prop els ronyons: abstengui's de beure; en no poder més, avisi. Le seves desviacions sexuals s'accentuaran, encara que no em cregui. El millor consell pels d'aquests signe és callar.

LLEÓ

Maldecaps a la vista: ho controli tot; són més maldecaps, però la curació vol dolor. Si aconseguix alguna conquesta, dugui un ciri a la sang: miracle!. Faci més l'amor i s'oblidi del Mallorqueta que aplegarà una depressió com un mul.

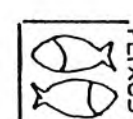
AIGUA

Alerta amb els ulls, que li faran molt de mals; no se'ls tregui, no obstant, que és irreversible. No confongui els ornitòlegs amb els odontòlegs; ni la gimnàsia amb la magnèsia. M'entén?

VERGE

Un dilema el durà venut: fer-ho molt és obsessiu i fer-ho poc causa atrofia, vostè mateix. La resposta a la seva consulta és impubliable. Si no li agraden els meus auguris, ¿per què em segueix?

PEIXOS

Sentirà un pes al baix ventre. Es cagui amb algú i desapareixerà tot d'una. S'arregli que una aventura amorosa l'espera; del seu sexe no en sé res. Somni molt que no costa res i n'és l'amo. Veu com tenc més raó que un Sant.

T I M A T E M A

es castellet 23

SEGISMON FROIT.

- TIMA: Sants Màrtirs de Corea, això ja és "el no va más"; "desde luego" aquests ateuots de sa televisió, ja cremen dins l'infern!
- TEMA: Tima, no xerris tota sola que te prendran per endimoniada.
- TIMA: Ei, no te pensis que no tenguí motiu sobrat, per estar endimoniada.
- TEMA: Mem, què te passa, doneta?
- TIMA: No me diguis que tu no la veres
- TEMA: A què?
- TIMA: A n'aquesta brutorada de pel·lícula, "El último tonto de París"
- TEMA: Serà "El último tango en París"
- TIMA: Jesús, tu sempre tan remirada, punyeta! Sí, això. Bonjesuset de Pina! No n'he dormit de tota sa nit. I mira que en feien de piruetes i postures i grolleries. Aquestes coses, després de Sa Corema, no tenen nom ni perdó de Déu.
- TEMA: Vés a saber si ho fan per desembafar una mica.
- TIMA: No, si encara mos hauràs sortit tan comunistota i atea com ells!
- TEMA: Era una broma, santa dona. Però pensa que aquesta pel·lícula és una obra d'art
- TIMA: Obra d'art, dius, malgastar sa "manquetilla" d'aquella manera tan sulla? Sentir tota aquella lletania de paraulotes i veure tants de despulls? Aquella "prever-sió" és obra d'art? Obres d'art només ho són ses estàtues de sants i poca cosa més. I mira que posar sa vida del Bonjesús a les tantes de la matinada perquè la son mos guanyàs i ho deixàssem córrer i posar això després de sopar!
- TEMA: Es que tu només veus aquestes escenes un tant escabroses i no veus es missatge.
- TIMA: De missatge, aquell malànima, no en tenia res; era un perdut del dimoni. Lo que passa que ell no pensava en res més que ... ara per aquí, ara fer-ho així deçà... Santa Maria Magdalena, quina brutorada!
- TEMA: Aquesta pel·lícula, Tema, és s'història d'una soletat egoista
- TIMA: I ara amb què me surts, tu! No hi ha bestiola humana que t'entengui, Tema
- TEMA: Sí, dona, és com si fos una poesia, això del tango.
- TIMA: Poesia? Trobes tu que es llenguatge d'aquests brutanxots és de poesia? Vols dir que ho compares al "Venid y vamos todos"? Venga, venga, no diguis més dois.
- TEMA: Sí, tens part de raó. Però no me negaràs que aquestes grolleries dites per un homonot tan curro com En Marlon no li lleven ferro a s'assunto.
- TIMA: Veus, això és ver: telleva es sentit veure'l guapot, eh? A mi, encara que te'n riguis, me pareixia veure es meu Perico, amb molts d'anys de manco. Ai ...
- TEMA: Es tan elegant! Tan altiu, tan fort! Es com un diamant en brut.
- TIMA: Brut sí que ho era un "rato" llarg.
- TEMA: Tima, Tima! A la pel·lícula l'has de veure amb el cor, no amb els ulls, només.
- TIMA: No me venguis en comedís que lo que vaig veure ... sempre engramponats ... tocant tot lo quant se veien ... Mare Santíssimeta!
- TEMA: Estava molt frustat, el pobre.
- TIMA: I tan llustrat que estava! Remisses sagrades!
- TEMA: Ai, que tens de poca sensibilitat.
- TIMA: Es mateixos aumuts que tu, curreta, en faltaria d'altra!
- TEMA: Deixa-ho córrer que tanmateix no mos entenem.
- TIMA: En tot això hi ha una cosa que me preocupa, Tema. ¿Te pareix que hem de confes-sar an es rector que l'hem vista?
- TEMA: A mi me pareix que val més no dir res; val més no embullar més sa troca. Tanma-teix no dugué cap més conseqüència pecaminosa.
- TIMA: Vols dir que si només hem vist sa pel·lícula, sense ... provar de fer ...no importarà anar-se'n a confessar, que s'han de confessar es que ...
- TEMA: Jo crec que sí.
- TIMA: Ai, Esperit del Senyor! Vaig a veure si trob es rector.
- TEMA: Però, Tima, vols dir que després de veure, tu ... vares ...
- TIMA: Es que en Perico meu se posà tan melós, filleta ...
- TEMA: Però estimada, i també feres ús de sa ... mante...
- TIMA: De "manquetilla" res, però usàrem ... un filet només no te pensis
- TEMA: He vist es rector a ca na Neules, Tima, ves-hi totd'una! Mare del Sant Roser!

II CONCURS INFANTIL DE REDACCIO

ES CASTELLET

EL COL·LECTIU CULTURAL SITJA I L'ASSOCIACIO DE PARES D'ALUMNES DEL COL·LEGI MESTRE COLOM, CONVOQUEN EL II CONCURS DE REDACCIO 'ES CASTELLET' AMB LA INTENCIO D'ESTIMULAR L'ESCRITURA EN CATALA DELS ESCOLARS DE BUNYOLA, D'ACORD AMB LES SEGUENTS

BASES

1. Podran participar – hi tots els escolars matriculats al Col·legi MESTRE COLOM de Bunyola.

2. El Concurs es dividirà en quatre categories:

Categoria A: escolars de 1r. i 2n.

Categoria B: escolars de 3r. i 4rt.

Categoria C: escolars de 5è. i 6è.

Categoria D: escolars de 7è. i 8è.

3. Es concediran quatre premis, un per categoria, consistents en un lot de llibres cadascun valorat en 5.000 Pts., i la publicació de les redaccions a la revista ES CASTELLET.

Igualment, el jurat podrà concedir els accèssits que cregui convenient a cada categoria, que seran premiats amb la publicació de les obres a la revista esmentada.

4. Les redaccions, de tema lliure, estaran escrites en català i hauran de tenir una extensió màxima de seixanta retxes. A cada redacció hi figurarà el nom i llinatges de l'autor, el domicili, telèfon i l'edat. Els concursants a les categories A i B podran adjuntar un dibuix a la redacció.

5. Els originals es podran presentar al domicili de la revista, carrer Mestre Colom, 9, 2n., o a l'A.P.A.

6. La recepció d'originals acabarà el proper 30 de Maig.